

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΜΕΤΑΞΑΣ
Στρατιωτικός- Πολιτικός Ηγέτης- Άνθρωπος του Πνεύματος
18άκη 14 Απριλίου 1871- Κηφισιά 29 Ιανουαρίου 1941

Ioannēs Metaxās

www.ioannismetaxas.gr

Ιωάννης Μεταξάς,
Το προσωπικό του ημερολόγιο. Αθήναι:
Ίκαρος 1960. τόμ .Δ, σελ.365

Ο Ιω. Μεταξάς Κοβερνίτης.

Μεταξάς

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

****

1933-1941

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Ο ΠΟΛΕΜΟΣ 1940-1941

Επιμέλεια: ΦΑΙΔΩΝ ΒΡΑΝΑΣ

Ι Κ Α Ρ Ο Σ
1960

Βασιλεὺς μὲ καλεῖ, μοῦ δίδει ὑπόμνημα Σοφοῦλη. Θέλουν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν κ.τ.λ. Ἀγανάκτησις μου. Λέγω εἰς Βασιλέα ὅτι, ἂν θέλῃ, δοκιμάσῃ νὰ μὲ ἀπολύσῃ καὶ καλέσῃ τὸν Σοφοῦλη. Δὲν ἐπρελάθηκα, ἀπήντησε. Τοῦ εἶπα ὅτι τότε δὲν κἀμὴν καμῖαν μεταβολήν, ὅτι δὲν ὑπάρχουν κόμματα, ὅτι αὐτοὶ εἶναι πτώματα. Τοῦ συνέστησα νὰ εἰπῇ εἰς Ἀγγελόπουλον νὰ παύσῃ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ.— Ἐπιστρέφω εἰς Ὑπουργεῖον. Ἐπιτελάρχαι. Μέτρα ἀντιστάσεως κατὰ Ἰταλῶν.

8 Ἀπριλίου, Μεγάλου Σάββατον

Πιάνουμε τηλεφώνημα Τσάτσου¹ πρὸς Σοφοῦλην καταδεικνύον συνεχὴν Ἀγγελόπουλου.— Βασιλέα. Τοῦ καταγγέλλω Ἀγγελόπουλον καὶ ζητῶ ἀπολογίαν του.— Ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ Μαυρουδῆν, Μεϊλῶν, Παπαδάκην, Παπάγον, Σακελλαρίου, Ὑπουργούς, Ἐπαγρύπνησις γεινόντων. Νύκτα τηλεγράφημα Ἀσημακοπούλου Ρώμης² ὅτι 10-12 Ἀπριλίου κατὰ τῆς Κερκύρας ὑπὸ Ἰταλῶν. Καλῶ Βάτερλω—Hopkinson³.

Ἀνάστασις—μὲ τί καρδιά; Εὐθὺς μετὰ Ἀνάστασιν συνομιλία μὲ Waterlow—Hopkinson, παρὼν Μαυρουδῆς.

9 Ἀπριλίου, Κυριακὴ

Ὀλίγον μετὰ μεσονύκτια. Ἀνακοινῶ Waterlow καὶ Hopkinson τὰς εἰδήσεις Ρώμης Ἀσημακοπούλου καὶ ὅτι ἔχω ἀπόφασιν νὰ ἀντισταθῶ μέχρι ἐσχάτου, ὅτι ὁ πόλεμος θὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα—καὶ ὅτι προτιμῶ τὴν τελείαν καταστροφὴν διὰ τὸν τόπον μου παρὰ τὴν ἀτίμωσιν. Φεύγουν σπεύδοντες νὰ τηλεγραφήσουν Λονδίνον.

Ὅλην τὴν ἡμέραν στρατώνας. Ἐνθουσιασμός ἀπερίγραπτος, πρωτοφανής.— Βράδυ 7 ἐπίσκεψις Fornari⁴. Ἀνακοίνωσις Mussolini διὰ Ζόγον ὅτι εὐχαριστεῖ, διαβεβαιώνει φιλίαν καὶ ὅτι αὕτη (φιλία) ἔσται βάσις τῶν σχέσεων μᾶς. Εὐχάριστον.— Συνεχίζω ἐργασίαν ἕως βαθεῖαν νύκτα⁵.

1. Πρόκειται περὶ τοῦ Κωνσταντίνου Τσάτσου, τότε καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.
2. Συνταγματάρχης Ἀλεξ. Ἀσημακοπούλου, Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας Ρώμης.
3. Ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας.
4. Ἰταλὸς ἐπιτετραμμένος.
5. Τὰ περιστάτικα πού ἀναφέρονται στὴν ἐγγραφή αὐτή, δευκροῦνται ἀπὸ τὰ ἐξῆς ἐγγραφα τῆς *Λευκῆς Βίβλου*:

Ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβείαν
8 Ἀπριλίου 1939

Πληροφορούμεθα αὐτὴν τὴν στιγμήν παρὰ τοῦ Νομάρχου Φλωρίνης ὅτι ἀφίκετο ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου ὁ Βασιλεὺς Ζῶγ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀλβανοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ ἄλλων προσώπων ὧν ἀγνοοῦμεν εἰσὶν τὰ ὀνόματα. Ἡ εἰσοδος εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος ἐγένετο ἄνευ οὐδεμιᾶς προηγουμένης προειδοποιήσεως, προφανῶς λόγῳ τοῦ γεγονότος

10 Ἀπριλίου, Δευτέρα

Πρὸς ἐπίσκεψιν Waterlow, Hopkinson. Ἀναγγέλλουν ἐνδ' ἀφ' ἑνὸς Ἀγγλίας, ὅτι Mussolini ἔδωκε Λονδίνον διαβεβαιώσεσι διὰ Ἑλλάδα, ὅτι τοῦ

ὅτι ἐπαύσαμεν ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς χθὲς λαμβάνοντες τηλεγραφήματα παρὰ τῆς ἡμετέρας ἐν Τυρίνοις Πρεσβείας.

Παρακαλούμεν ὅπως ἀνακοινώσῃτε ἐπιγόντως τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν Ἰταλὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῖσθε αὐτῷ ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις θὰ λάβῃ πάραυτα ἅπαντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἀποκλεισθῇ οὐδαμῶτε ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἔδαφους πολιτικὴ ἄρῃσις τοῦ Βασιλέως Ζῶγ, ἥτις θὰ ἤδυνάτο ὀπωσθῆναι νὰ ἀποτελέσῃ κατὰ χροσιν τῆς παρεχομένης εἰς πολιτικούς φυλάδας φιλοξενίας.

Ἐσποσοὺ νὰ ἀνακοινώσῃ τὰ ἀνωτέρω καὶ εἰς τὸν Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἰταλίας.

Μεταξῆς

Σημείωμα περὶ συνομιλίας τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν
μετὰ τοῦ Ἐπιτετραμμένου τῆς Ἰταλίας

9 Ἀπριλίου 1939

Εἰς ἀπάντησιν τῆς γενομένης ἀνακοινώσεως περὶ ἀρίξεως τοῦ Βασιλέως Ζῶγ ἄνευ προειδοποιήσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ τῆς διαβεβαιώσεως ὅτι δὲν θὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἢ ἐκδήλωσιν πολιτικῆς φύσεως, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἰταλίας μοι ἀνακοίνωσε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τοῦ κ. Μουσουλίνι:

«Ἰδῆτε προσωπικῶς τὸν Μεταξῆν καὶ εἰπατέ του ἐκ μέρους μου ὅτι τοῦ ἐκφράζω ὅλην μου τὴν ἰκανοποίησιν διὰ τὴν στάσιν ἣν ἡ Ἑλλάς ἐτήρησε σχετικῶς μὲ τὸν Ζῶγ καὶ ὅτι εὐχαριστῶ διότι ἐλήφθησαν ὅλα τὰ μέτρα ὅπως ἀποκλεισθῶν ἐκδήλωσις τοῦ Ζῶγ αἰτίας θὰ ἤδυνάτο νὰ ἐπισκιάσῃ ἕστω καὶ ἑλαφρῶς τὰς τίσους στενῆς φιλίας σχέσεσι αἱ ὁποῖαι συνδέουσιν τὰς δύο χώρας καὶ τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις θὰ εἶναι ἡ βάσις τῆς πολιτικῆς μου ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι».

Μεταξῆς

1. Σχετικῶς, τὰ ἐξῆς τρία ἐγγραφα τῆς *Λευκῆς Βίβλου*:

Ὁ ἐν Λονδίῳ πρεσβευτὴς πρὸς τὸ Β. Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν

9 Ἀπριλίου 1939

Ὁ Ἰταλὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπανέλαβε χθὲς ρητῶς εἰς τὸν Ἀγγλον ἐν Ρώμῃ Πρεσβευτὴν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ Ἰταλία θὰ σεβασθῇ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀλβανίας καὶ ὅτι οὐδεμίαν θάλει ἐπιθετὴν μεταβολὴν εἰς τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τῆς ἀγγλοϊταλικῆς συμφωνίας status quo. Ἐξήγγησε εἰς τὸν Λόρδον Πιερὸν ὅτι ἰσχυροὶ ἐν Ἀλβανίᾳ παράγοντες εἶχον ζητήσει τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἰταλίας διότι ὁ Βασιλεὺς Ζῶγ εἶχε δημιουργήσει ἀφῆρητον κατάστασιν. Καθ' ἃ ὅπως ἐμπιστευτικῶς πληροφοροῦμαι, ὁ κόμης Τσιάνο προσέθηκεν ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀλβανίας εἶχε πρὸ καιροῦ ζητήσει τὴν συνδρομὴν τῆς Ἰταλίας ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας, τοῦθ' ὅπερ δυσκολότατα πιστεύουσιν οἱ ἑταῶθα.

Ὁ Ἀγγλος Πρεσβευτὴς ἐδήλωσεν εἰς τὸν Ἰταλὸν Ὑπουργὸν ὅτι λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς νέας διαβεβαιώσεσις του, προσέθηκε δὲ ὅτι τὰ κατὰ τῆς Ἀλβανίας ἰταλικά παράπονα δὲν ἔχουν τοιαῦτα ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ διευθετηθῶν διὰ διαπραγματεύσεων καὶ ἄνευ ἀσκήσεως βίας.

Ὁ Ἀγγλος Πρωθυπουργὸς ἐπιστρέφει αἴθρων ἐκ Σκωτίας καὶ νομίζω ὅτι θὰ τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὰς νέας ταύτας διαβεβαιώσεσις τῆς Ἰταλίας.